

L'evolució dels preus de la Cistella Bàsica Metropolitana. Impacte de la rebaixa de l'IVA sobre els productes de primera necessitat.

ESTUDIS TERRITORIALS – ÀREA DE DESENVOLUPAMENT DE POLÍTIQUES URBANÍSTIQUES

març 2023

Aquest document ha estat elaborat pels membres de la **Secció d'Estudis Territorials** de l'Àrea de Desenvolupament de Polítiques Urbanístiques de l'Àrea Metropolitana de Barcelona:

Ernest Ruiz i Almar
Clàudia Marco Garcia
Anna Velasco i Relats
Raúl Aparicio Moreno
Montserrat Serrano i Martí

Col·laboració:

Beñat Azkoitia Olalde
Guillem Ferro Benavent
Mónica Pastor Jimenez

març 2023

1. L'evolució dels preus de la Cistella Bàsica Metropolitana

Aquest document és una continuació del treball “La Cistella Bàsica Metropolitana. Cost, esforç i inflació per a la població metropolitana” que la Secció d'Estudis Territorials (SET) de l'Àrea de Desenvolupament de Polítiques Urbanístiques (ADPU) va dur a terme l'octubre de 2022,¹ dins del marc de les anàlisis que efectua sobre situacions de risc, desigualtat i vulnerabilitat social.

L'objectiu de l'actual estudi és l'**observació de l'evolució dels preus** entre els mesos de maig-juny de 2022 i el mes de febrer de 2023 de **22 productes de primera necessitat o bàsics** que formen part de la Cistella Bàsica Metropolitana (CBM) afectats pel que estableix el **Reial Decret-Llei de 20/2022**,² de 27 de desembre, de mesures de resposta a les conseqüències econòmiques i socials de la Guerra d'Ucraïna i de recolzament a la reconstrucció de l'illa de La Palma i altres situacions de vulnerabilitat.

L'**article 72** d'aquesta llei determina una sèrie de mesures respecte del tipus impositiu aplicable temporalment sobre l'Impost sobre el Valor Afegit (IVA) a determinades entregues, importacions i adquisicions intracomunitàries d'aliments, així com a efectes de recàrrec d'equivalència, a efectes del dia 1 de gener de 2023 i amb vigència fins el 30 de juny de 2023 (o fins que la taxa interanual de la inflació subjacent baixi del 5,5%). Concretament, aquest apartat de la norma el que fa es **rebaixar l'IVA sobre certs productes alimentaris considerats de primera necessitat o bàsics** de la següent manera:

- rebaixa del 4% al 0% l'IVA el pa (pa comú, massa de pa comú congelada i pa congelat), les farines panificables, les llets produïdes per qualsevol espècie animal (natural, certificada, pasteuritzada, concentrada, desnatada, esterilitzada, UHT, evaporada i en pols), els formatges, els ous i les fruites, les verdures, les hortalisses, els tubercles i els cereals que tinguin la condició de productes naturals d'acord amb el codi alimentari i les condicions dictades pel seu desenvolupament.
- rebaixa del 10% al 5% l'IVA les pastes alimentàries i els olis, inclòs el d'oliva

El període inicial escollit per a realitzar aquest anàlisi es correspon amb el darrer moment en què es van recollir les dades que van servir per a elaborar el treball original de la CBM, mentre que el període final es correspon amb el moment actual quan ja s'apliquen les mesures de resposta mencionades als paràgrafs anteriors. Per altra banda, al més de juny de l'any 2022 l'Índex de Preus de Consum (IPC) interanual general era del 10,2% (IPC interanual subjacent del 5,5%), el segon més alt del darrer any (Figura 1), mentre que al mes de febrer d'enguany l'IPC interanual general s'ha situat al 6% (IPC interanual subjacent al 7,6%, el valor més alt des de desembre de 1986).

¹ Veure https://docs.amb.cat/alfresco/api/-default-/public/alfresco/versions/1/nodes/a730c619-8faf-4acd-855a-c272686ab2ca/content/Cistella_Basica_Metropolitana.pdf?attachment=false&mimeType=application/pdf&sizeInBytes=23511570

² Veure <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2022-22685> i <https://www.hacienda.gob.es/Documentacion/Publico/GabineteMinistro/Notas%20Prensa/2022/CONSEJO-DE-MINISTROS/27-12-22-NP-CM-RDL-REBAJA-IVA-ALIMENTOS-Y-MEDIDAS-CONTRA-LA-INFLACION.pdf>

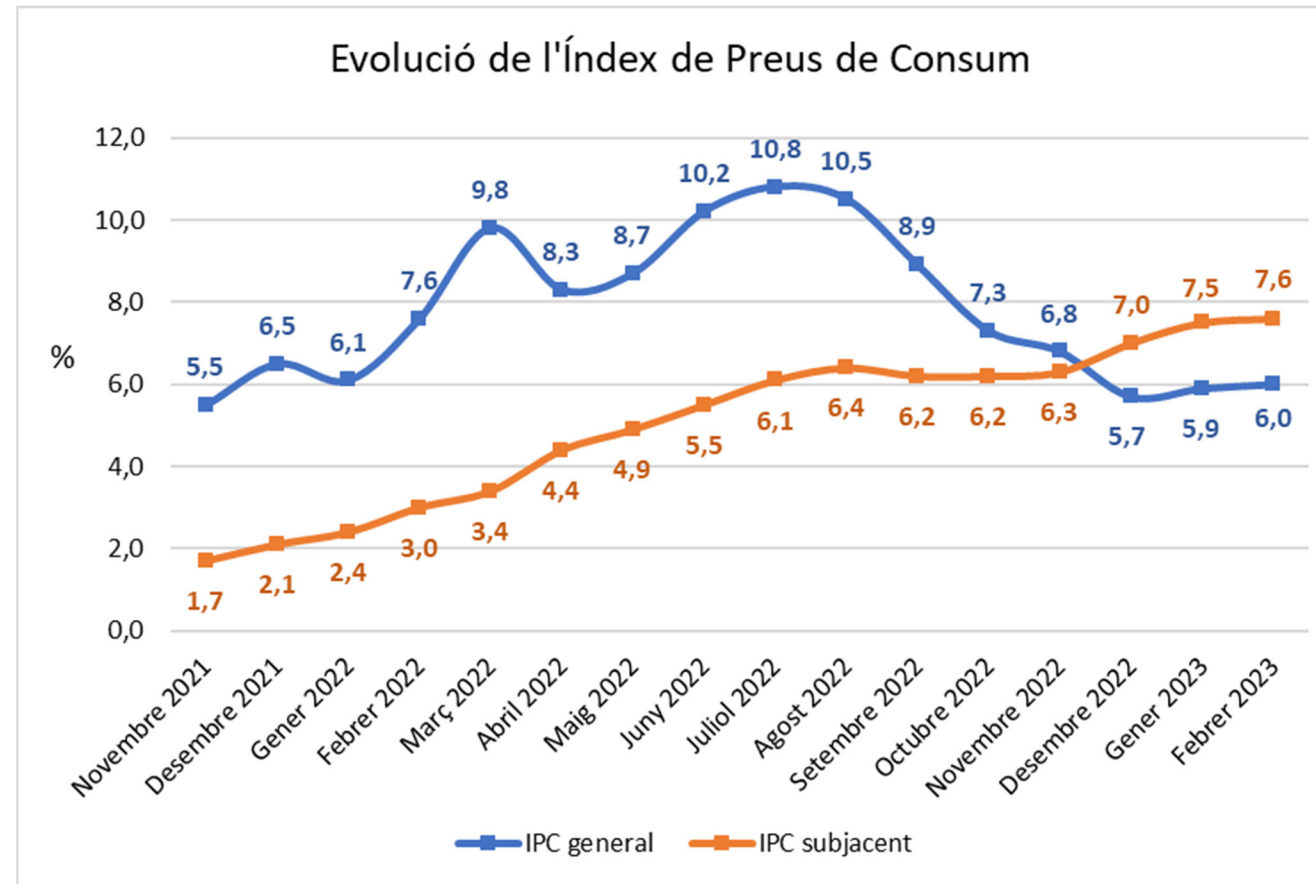

Figura 1. Evolució de l'Índex de Preus de Consum Novembre 2021 – Febrer 2023. Font: Instituto Nacional de Estadística.

2. Metodologia i fonts de dades

La metodologia emprada en aquest treball ha estat la mateixa que es va fer servir en l'estudi precedent de la CBM basada en un treball de camp que ha permès obtenir els preus dels productes de primera necessitat o bàsics que s'han trobat afectats per la rebaixa de l'IVA, a diferents barris metropolitanos classificats segons l'índex de la mediana de la renda neta mitjana per persona i secció censal de cadascun d'ells i tenint en compte els diferents tipus de supermercats que hi poden haver a cada barri classificats segons el seu rang de preus.

2.1. Els productes de la CBM afectats per la rebaixa de l'IVA

En primer lloc, s'ha realitzat una observació sobre el terreny de l'evolució dels preus dels 22 productes que formaven part del conjunt de la CBM³ que s'han vist afectats per la rebaixa de l'IVA determinada pel Reial Decret-Llei de 20/2022. D'aquests 22 productes, a 19 se'ls ha aplicat una rebaixa de l'IVA del 4% al 0% mentre que als 3 productes restants se'ls hi ha aplicat una rebaixa del 10% al 5% d'IVA. A la taula de la figura 2 es mostren els 22 productes esmentats segons la rebaixa de l'IVA que se'ls aplica, el gran grup d'aliments a què pertanyen i les quantitats de cadascun d'ells considerades per a aquest treball.

³ Veure l'apartat 2.1 *Composició de la Cistella Bàsica Metropolitana*, en l'estudi "La Cistella Bàsica Metropolitana. Cost, esforç i inflació per a la població metropolitana", citat anteriorment.

Rebaixa dels aliments bàsics	Productes	Especificacions	Quantitats
Rebaixa del 4% al 0% IVA	Hortalisses i fruita		
	Taronja	Taronges a granel.	1 kg
	Mandarina	Mandarines a granel.	1 kg
	Llimona	Llimones a granel.	1 kg
	Plàtans	Plàtan de Canàries a granel.	3 kg
	Poma	Poma Golden a granel.	3 kg
	Pera	Pera Conference a granel.	3 kg
	Enciam	Enciams llargs romans sencers.	1 kg
	Carbassó	Carbassons a granel.	2,5 kg
	Col	Cols llises a granel.	4 kg
	Patata	Patates blanques o nova a granel.	1 kg
	Proteïnes		
	Cigrons	Cigrons secs.	1 kg
	Mongeta	Mongetes seques.	1 kg
	Llenties	Llenties seques.	1 kg
	Cigrons de pot	Pot de cigrons cuits.	entre 400 gr i 600 gr
	Llet	Brick de llet sencera natural.	6 L
	Formatge	Formatge tendre bàsic envasat a talls.	500-600 gr
	Mantega	Barreta de mantega	250 gr / 1 barra
	Ous	Ous bàsics mitjans	1 dotzena
	Cereals		
Pa	Barres de pa estil baguette o rústica	3 kg	
Arròs	Arròs bàsic.	1 kg	
Rebaixa del 10% al 5% IVA	Pastes alimentàries	Macarrons bàsic.	1 kg
	Olis vegetals		
	Oli d'oliva	Oli oliva de 0,4 graus d'acidesa.	1 L

Figura 2. Productes i quantitats dels aliments de primera necessitat amb l'IVA rebaixat de la Cistella Bàsica Metropolitana. Elaboració pròpia.

2.2. Els establiments visitats segons el seu rang de preus

En segon lloc, respecte dels establiments, en aquesta ocasió s'ha escollit visitar aquells que pertanyen a les cadenes de supermercats que en el treball original de la CBM es van visitar amb més freqüència per, d'aquesta manera, mantenir la homogeneïtat i la comparabilitat de les dades obtingudes totes dues vegades: s'ha prioritzat la cadena de supermercats Mercadona a la categoria de preu econòmic, la cadena Dia Market a la categoria de preu mitjà i la cadena Condis a la categoria de preu car⁴. En tots els casos durant les visites, s'han recollit el preu mínim i el preu màxim de cadascun dels productes.

⁴ Veure l'apartat 2.2 *Classificació dels establiments*, en l'estudi de "La Cistella Bàsica Metropolitana. Cost, esforç i inflació per a la població metropolitana", per a més informació sobre els criteris de com es van seleccionar els supermercats a visitar durant el treball de camp.

2.3. Els barris d'estudi segons la renda neta mitjana per persona

En tercer lloc, s'han visitat un total de 7 barris metropolitans classificats segons un índex construït a partir mediana de la renda neta mitjana per persona i secció censal de l'AMB a l'any 2020⁵. S'ha tingut en compte que a l'hora de fer les visites existís un barri en cadascuna de les categories de renda i, en la mesura del possible, s'han prioritzat ells barris que tinguessin establiments de les cadenes de supermercats considerades (Mercadona, Dia Market i Condis). Així, els barris que s'han visitat han estat la Florida a l'Hospitalet de Llobregat, el barri del Turó de la Peira a Barcelona, el barri del Centre del municipi de Barberà del Vallès, el barri del Centre de Molins de Rei, el barri de la Sagrada Família a Barcelona, el Barri de la Muntanyeta al municipi de Castelldefels i el barri de Sant Gervasi-Galvany a la ciutat de Barcelona.

Barris d'estudi i establiments visitats						
Índex segons mediana	Grup de renda	Municipi	Barri	Supermercats		
				Econòmic	Mitjà	Car
menys de 60	Pobresa Relativa	l'Hospitalet de Llobregat	la Florida	Mercadona	Dia Market	Condis
de 60 a 75	Baixa	Barcelona	El Turó de la Peira	Mercadona	Dia Market	Condis
de 75 a 100	Mitjana baixa	Barberà del Vallès	Centre Urbà	Mercadona	Dia Market	Condis
de 100 a 125	Mitjana-mitjana baixa	Molins de Rei	Centre	Mercadona	Dia Market	Condis
de 125 a 150	Mitjana-mitjana alta	Barcelona	Sagrada Família	Mercadona	Dia Market	Sorli Discou
de 150 a 175	Mitjana alta	Castelldefels	Muntanyeta	Mercadona	Dia Market	Condis
175 i més	Alta i molt alta	Barcelona	Sant Gervasi-Galvany	Mercadona	Caprabo	Condis

Figura 3. Barris seleccionats per l'estudi classificats segons la mediana de la renda neta per persona i secció censal de l'AMB i establiments visitats. Elaboració pròpia.

3. Anàlisi de les dades

La informació obtinguda durant el treball de camp es presenta en aquest apartat en dues taules generals. Per una banda, a la taula de la figura 4 es mostra la informació relativa al cost dels productes de la CBM afectats per la rebaixa de l'IVA (tant de marca blanca, com de marca), classificats segons els barris per índex de renda, el tipus de supermercat considerat i el període analitzat. A més, es mostra el cost mitjà de la cistella a l'AMB calculat a partir de les dades anteriors.

Les dades indiquen que el cost mitjà de la CBM (22 productes) amb productes de marca blanca a l'AMB augmenta a casi tots els barris visitats independentment del seu nivell de renda i de la rebaixa de l'IVA aplicada. En el període anterior, el cost mitjà de la CBM a l'AMB oscil·lava entre els 69,32€ en els supermercats econòmics, els 69,06€ en els supermercats mitjans i els 78,60€ en els supermercats cars. A l'últim període, el cost mitjà de la cistella a l'AMB ha passat als 70,91€, 72,19€ i 84,73€ respectivament. Això suposa uns increments de 1,58€ i un 2,29% en els establiments econòmics, de 3,13€ i un 4,53% en els mitjans i de 6,14€ i un 7,81% en els cars.

Pel que fa al cost mitjà de la CBM a l'AMB amb productes de marca, en els supermercats econòmics disminueix molt lleugerament, mentre que en els supermercats mitjans i cars augmenta. En els supermercats econòmics, els 22 productes considerats passen de costar 81,02€ a 79,75€, en els supermercats mitjans de 90,03€ a 91,48€ i en els supermercats cars de 99,13€ a 111,19€. La diferència entre els dos períodes és, respectivament, de -1,27€, de 1,45€ i de 12,06€, que suposen unes variacions del -1,56%, del 1,61% i del 12,16%.

Com es pot observar els increments de preus són més alts als supermercats econòmics i mitjans quan s'adquireixen productes de marca blanca que quan s'adquireixen productes de marca. Existeixen dues explicacions possibles a aquesta circumstància. En primer lloc, és probable que els marges per augmentar els preus en aquestes dues categories de supermercats i amb productes de marca siguin més petits. En segon lloc, perquè algunes marques han compensat els

⁵ Veure l'apartat 2.3 Renda neta mitjana per persona, en l'estudi "La Cistella Bàsica Metropolitana. Cost, esforç i inflació per a la població metropolitana", per a més informació sobre els criteris i procediments de la classificació dels barris segons la mediana de renda.

encariments de certs productes mantenint els preus però disminuint les seves quantitats, una pràctica que s'anomena **reduflacció**, i que permet entendre la contenció del cost de la cistella amb productes de marca. Concretament, en aquesta ocasió s'han detectat els casos dels **ous**, que en alguns establiments es **venien en desenes**, i la **pasta**, que en certs casos s'oferien en paquets de **400 gr. o 450 gr. en lloc dels 500 gr.** habituals.

Cost de la CBM dels productes afectats per la rebaixa de l'IVA (productes de marca blanca)						
Índex segons mediana anual (14.457 €=100)	Supermercats econòmics		Supermercats mitjans		Supermercats cars	
	Període 29/04/22 - 03/06/22	Període 15/02/23- 22/02/23	Període 29/04/22 - 03/06/22	Període 15/02/23- 22/02/23	Període 29/04/22 - 03/06/22	Període 15/02/23- 22/02/23
menys de 60	67,24 €	69,94 €	66,03 €	68,80 €	72,08 €	75,47 €
60 a 75	67,33 €	71,79 €	69,49 €	72,45 €	75,33 €	88,11 €
75 a 100	72,17 €	69,37 €	70,12 €	71,51 €	78,91 €	84,82 €
100 a 125	69,84 €	70,67 €	69,99 €	71,48 €	76,86 €	86,34 €
125 a 150	71,64 €	71,94 €	69,40 €	73,36 €	79,25 €	83,88 €
150 a 175	67,74 €	70,15 €	69,22 €	72,13 €	78,27 €	85,49 €
175 i més	69,30 €	72,49 €	69,17 €	75,61 €	89,47 €	89,01 €
Cost mitjà AMB	69,32 €	70,91 €	69,06 €	72,19 €	78,60 €	84,73 €
Diferència del cost mitjà de la CBM entre períodes						
AMB	1,58 €		3,13 €		6,14 €	
Increment relatiu (%)	2,29%		4,53%		7,81%	
Cost de la CBM dels productes afectats per la rebaixa de l'IVA (productes de marca)						
Índex segons mediana anual (14.457 €=100)	Supermercats econòmics		Supermercats mitjans		Supermercats cars	
	Període 29/04/22 - 03/06/22	Període 15/02/23- 22/02/23	Període 29/04/22 - 03/06/22	Període 15/02/23- 22/02/23	Període 29/04/22 - 03/06/22	Període 15/02/23- 22/02/23
menys de 60	94,72 €	79,97 €	77,41 €	81,51 €	87,16 €	93,57 €
60 a 75	75,47 €	78,13 €	88,47 €	87,33 €	101,82 €	106,78 €
75 a 100	80,14 €	78,68 €	97,19 €	89,99 €	95,73 €	107,24 €
100 a 125	76,62 €	81,71 €	86,43 €	92,72 €	99,42 €	112,46 €
125 a 150	88,90 €	78,01 €	85,10 €	85,53 €	105,46 €	116,03 €
150 a 175	74,61 €	80,32 €	90,75 €	90,02 €	102,06 €	121,92 €
175 i més	76,66 €	81,44 €	104,89 €	113,27 €	102,29 €	120,35 €
Cost mitjà AMB	81,02 €	79,75 €	90,03 €	91,48 €	99,13 €	111,19 €
Diferència del cost mitjà de la CBM entre períodes						
AMB	-1,27 €		1,45 €		12,06 €	
Increment relatiu (%)	-1,56%		1,61%		12,16%	

Figura 4. Cost de la CBM dels productes afectats per la rebaixa de l'IVA en productes de marca blanca i productes de marca. Elaboració pròpia.

Per una altra banda, a la taula de la figura 5 es mostra l'evolució dels preus i l'afectació que la rebaixa de l'IVA ha tingut sobre els mateixos productes de manera individual i per grups d'aliments. En tots dos casos, la informació es dona pels dos períodes de temps considerats, és a dir, en primer lloc entre el 20 d'abril de 2022 i el 3 de juny de 2022 i, en segon lloc, entre el 15 de febrer de 2023 i el 22 de febrer de 2023, el supermercat de referència visitat i les variacions absolutes i relatives registrades.

Cal mencionar que, en aquest cas, s'han tingut únicament en compte **els preus mínims dels productes** (que es corresponen, majoritàriament, als de marca blanca) dels supermercats de referència de cada grup principal (Mercadona, Dia Market i Condis) tot i que com ja s'ha mencionat anteriorment, durant la recollida de dades es registraven també els preus màxims d'aquests productes. Aquest primer filtratge de les dades es dur a terme amb l'objectiu de disposar d'unes referències de preus tant homogènies com sigui possible i, per tant, millorar la comparabilitat dels mateixos, una situació que és més fàcil d'assolir si es tenen en compte aquest tipus de productes. Tal i com es va fer en el treball original de la CBM, de nou **s'ha escollit la moda⁶ de tots els preus** del producte concret com a referència per a dur a terme la comparativa entre els dos períodes.

Si se centre l'atenció, en primer lloc, en els **productes individualment**, els increments de preus són clarament majoritaris entre els 22 productes analitzats i els augments, novament, depenen del tipus de supermercat considerat. Si es tenen en compte els increments més elevats **per sobre del 15%**, als **supermercats econòmics** són **les mandarines, la col, la llet, el formatge i l'arròs** els productes que es troben per damunt d'aquest percentatge. Als **supermercats mitjans** ho són **el carbassó, la col, els cigrons cuits, la llet, el formatge, l'arròs, la pasta i l'oli**, mentre que als **supermercats cars** **les taronges, les mandarines, el carbassó, la patata blanca, els cigrons cuits, la llet, el formatge, la mantega, l'arròs i la pasta**.

D'entre els que disminueixen els preus, la baixada més significativa es detecta als **plàtans de Canàries**, que abarateixen el seu cost respecte de la quantitat indicada a la CBM entre **3 € i un -33,44% als supermercats econòmics i mitjans i 4,5€ i un 40,65% al cars**. Aquesta davallada tan considerable cal atribuir-la a l'estabilització de la situació provocada per l'erupció del volcà a l'illa de la Palma (segona illa productora a tot l'arxipèlag a l'any 2021) que en el seu moment àlgid va afectar molt als preus d'aquest producte. Altres productes que rebaixen els seus preus són les **llimones, la poma golden** i, en el cas dels supermercats econòmics, les **llegums seques**. Algunes d'aquestes baixades de preu cal atribuir-les a qüestions de l'estacionalitat d'aquests productes vegetals.

Si s'observen les dades per cadascun dels **quatre grups d'aliments**, pràcticament tots ells experimenten uns **increments importants**. En el cas de les **hortalisses i la fruita**, degut als factors ja mencionats anteriorment, l'increment es registra únicament als supermercats cars, que és de **0,60€ i un 1,49%**, mentre que als **supermercats econòmics i mitjans disminueixen, respectivament, en -2,06 € i un -5,36% i en -0,87 €, un -2,78%**. En segon lloc, **el grup de les proteïnes** té un **augment d'1,65€ i 8,45% als supermercats econòmics, de 2,88 € i 15,34% als mitjans i de 5,90€ i 26,84% als cars**. Per que fa al grup dels cereals, als **supermercats econòmics** el preu augmenta **0,75€ i un 9,93%**, als **establiments mitjans 0,49€ i un 6,06%** i als **cars 1,82€ i 19,14%**. Respecte de l'oli els **augmentos són de 0,42€ i 9,66% als supermercats econòmics, 0,77€ i 19,30% als mitjans i 1,82€ i 19,14% als cars**.

---

⁶ En estadística, la moda és el valor de la variable que es repeteix més vegades i, per tant, el que té la freqüència absoluta més alta. Font: IDESCAT (2010) Glossari estadístic i temàtic. [en línia] Barcelona: Idescat, Generalitat de Catalunya. [Consulta 18/10/22] Disponible a: <https://www.idescat.cat/serveis/biblioteca/docs/cat/glossariae.pdf>

Rebaixa dels aliments bàsics	Productes	Mercadona				Dia Market				Condis			
		29/04/22 - 03/06/22	15/02/23 - 22/02/23	variació del preu		29/04/22 - 03/06/22	15/02/23 - 22/02/23	variació del preu		29/04/22 - 03/06/22	15/02/23 - 22/02/23	variació del preu	
		€	€	€	%	€	€	€	%	€	€	€	%
Rebaixa del 4% al 0% IVA	Hortalisses i fruita												
	Taronges (1Kg a granel)	1,49 €	1,65 €	0,16 €	10,74%	1,49 €	1,65 €	0,16 €	10,74%	1,79 €	2,19 €	0,40 €	22,35%
	Mandarines (1Kg a granel)	1,84 €	2,39 €	0,55 €	29,89%	2,39 €	2,49 €	0,10 €	4,18%	1,99 €	2,99 €	1,00 €	50,25%
	Llimones (1Kg a granel)	2,39 €	1,91 €	-0,48 €	-20,08%	2,39 €	2,19 €	-0,20 €	-8,37%	2,29 €	2,39 €	0,10 €	4,37%
	Plàtan de Canàries (3Kg a granel)	8,97 €	5,97 €	-3,00 €	-33,44%	8,97 €	5,97 €	-3,00 €	-33,44%	11,07 €	6,57 €	-4,50 €	-40,65%
	Poma Golden (3Kg a granel)	5,37 €	4,59 €	-0,78 €	-14,53%	5,37 €	5,16 €	-0,21 €	-3,91%	4,47 €	4,17 €	-0,30 €	-6,71%
	Pera Conference (3Kg a granel)	5,37 €	5,46 €	0,09 €	1,68%	5,67 €	5,67 €	0,00 €	0,00%	6,87 €	7,47 €	0,60 €	8,73%
	Enciam llarg (2 unitats)	1,46 €	1,53 €	0,07 €	4,79%	1,49 €	1,69 €	0,20 €	13,42%	2,05 €	2,19 €	0,14 €	6,83%
	Carbassó (2,5Kg a granel)	4,73 €	4,98 €	0,25 €	5,29%	4,73 €	5,73 €	1,00 €	21,14%	3,52 €	5,98 €	2,46 €	69,89%
	Col (4Kg a granel)	5,00 €	6,20 €	1,20 €	24,00%	3,96 €	4,96 €	1,00 €	25,25%	5,16 €	5,56 €	0,40 €	7,75%
	Patata blanca (1Kg a granel)	1,84 €	1,72 €	-0,12 €	-6,52%	1,64 €	1,72 €	0,08 €	4,88%	0,99 €	1,29 €	0,30 €	30,30%
	TOTAL Hortalisses i fruita	38,46 €	36,40 €	-2,06 €	-5,36%	38,10 €	37,23 €	-0,87 €	-2,28%	40,20 €	40,80 €	0,60 €	1,49%
	Proteïnes												
	Cigrons secs (1 paquet de 1Kg)	2,60 €	2,30 €	-0,30 €	-11,54%	2,59 €	2,74 €	0,15 €	5,79%	2,79 €	2,89 €	0,10 €	3,58%
	Mongetes seques (1 paquet de 1Kg)	2,00 €	1,92 €	-0,08 €	-4,00%	1,99 €	2,09 €	0,10 €	5,03%	2,58 €	2,39 €	-0,19 €	-7,36%
	Llenties seques (1 paquet de 1Kg)	2,00 €	1,88 €	-0,12 €	-6,00%	2,00 €	2,10 €	0,10 €	5,00%	2,27 €	2,35 €	0,08 €	3,52%
	Cigrons cuits (1 pot de 400gr)	0,80 €	0,87 €	0,07 €	8,75%	0,80 €	0,95 €	0,15 €	18,75%	0,79 €	0,93 €	0,14 €	17,72%
	Llet (6 L)	4,50 €	5,46 €	0,96 €	21,33%	4,50 €	5,46 €	0,96 €	21,33%	4,41 €	6,00 €	1,59 €	36,05%
	Formatge (2 paquet de 250gr o 3 paquets de 200gr)	3,62 €	4,59 €	0,97 €	26,80%	2,78 €	4,10 €	1,32 €	47,48%	4,50 €	7,48 €	2,98 €	66,22%
	Mantega (1 paquet de 250gr)	2,05 €	2,15 €	0,10 €	4,88%	2,12 €	2,19 €	0,07 €	3,30%	2,29 €	3,45 €	1,16 €	50,66%
	Ous (1 dotzena)	1,95 €	2,00 €	0,05 €	2,56%	1,99 €	2,02 €	0,03 €	1,51%	2,35 €	2,39 €	0,04 €	1,70%
TOTAL Proteïnes	19,52 €	21,17 €	1,65 €	8,45%	18,77 €	21,65 €	2,88 €	15,34%	21,98 €	27,88 €	5,90 €	26,84%	
Cereals													
Pa (12 barres)	5,40 €	5,76 €	0,36 €	6,67%	5,88 €	5,64 €	-0,24 €	-4,08%	7,32 €	8,28 €	0,96 €	13,11%	
Arròs (1 paquet de 1Kg)	0,95 €	1,30 €	0,35 €	36,84%	0,95 €	1,35 €	0,40 €	42,11%	0,99 €	1,43 €	0,44 €	44,44%	
TOTAL Cereals	7,55 €	8,30 €	0,75 €	9,93%	8,08 €	8,57 €	0,49 €	6,06%	9,51 €	11,33 €	1,82 €	19,14%	
Olis vegetals													
Oli d'oliva suau (1 ampolla de 1L)	4,35 €	4,77 €	0,42 €	9,66%	3,99 €	4,76 €	0,77 €	19,30%	4,35 €	4,77 €	0,42 €	9,66%	
TOTAL Olis vegetals	4,35 €	4,77 €	0,42 €	9,66%	3,99 €	4,76 €	0,77 €	19,30%	4,35 €	4,77 €	0,42 €	9,66%	
Rebaixa del 10% al 5% IVA													
Pasta (1 paquet de 1Kg)	1,20 €	1,24 €	0,04 €	3,33%	1,25 €	1,58 €	0,33 €	26,40%	1,20 €	1,62 €	0,42 €	35,00%	
TOTAL Cereals	7,55 €	8,30 €	0,75 €	9,93%	8,08 €	8,57 €	0,49 €	6,06%	9,51 €	11,33 €	1,82 €	19,14%	

Figura 5. Variació i evolució dels del preus sobre els productes analitzats i l'afectació de la rebaixa de l'IVA. Elaboració pròpia.

4. Discussió i conclusions

Les dades obtingudes en el treball de camp mostren un fet prou rellevant com és que **els preus dels productes de primera necessitats o bàsics, han continuat augmentant durant el període considerat tot i la rebaixa de l'IVA** establerta. Aquesta circumstància s'alineja amb els resultats que ofereixen les estadístiques oficials que elabora l'Institut Nacional d'Estadística (INE) sobre l'IPC que indiquen que encara que la rebaixa de l'IVA s'ha efectuat com estableix la llei, **els seus efectes han tingut un impacte limitat i no han aconseguit compensar els increments** que s'han anat produint en els darrers mesos. Tot indica que existeix un trasllat dels costos de la cadena productiva alimentària als preus finals de venda i, per tant, **al consumidor que és qui acaba assumint tot l'esforç dels augments**. Precisament, les dades definitives del l'INE respecte de l'IPC del mes de febrer de 2023⁷ indiquen que han estat els aliments i les begudes no alcohòliques amb una taxa anual del 16,6% (juntament amb l'habitatge, l'electricitat, l'oci i la cultura i la vestimenta i el calçat)) els que han influït més intensament en la pujada de l'IPC, que ja al mes de gener d'enguany va trencar la tendència a la baixa dels cinc mesos previs com a conseqüència de la finalització de les subvencions governamentals als carburants per a l'automoció.

Aquest **encariment de preus**, juntament amb la **pèrdua de poder adquisitiu** que experimenta la majoria de la ciutadania en l'actual **situació inflacionista**, és una circumstància preocupant que **afecta de manera desigual a la població**: tot i que la cistella de la compra s'encareix per a tothom, són **les persones amb les rendes més baixes i les llars més vulnerables en situació d'inseguretat crònica les que es veuen afectades** perquè la seva demanda és una **demanda rígida** ja que la compra d'aliments és imprescindible i inajornable, a diferència de l'adquisició d'altres productes que sí pot ser aplaçada a altres moments. A tenor dels resultats obtinguts durant la realització d'aquest treball, la conclusió que es pot extreure és que **la rebaixa de l'IVA** que estableix el Reial Decret-Llei de 20/2022 sobre els productes alimentaris considerats de primera necessitat o bàsics, **és una mesura necessària però, al mateix temps, insuficientment efectiva i que beneficia més a les persones amb rendes més elevades que dediquen una proporció més gran de la seva renda al consum d'aliments, al contrari del que succeeix amb les persones amb rendes baixes que dediquen una part menor dels seus ingressos a aquestes qüestions**. Per això, si els increments dels productes de primera necessitat o bàsics continua mantenint-se serà necessari **arbitrar altres mesures que els compensin**, sense descartar alternatives com les ajudes directes a les famílies més vulnerables o les que estan aplicant altres govern europeus (França i Grècia) respecte dels marges de benefici de les grans distribuïdores.

---

⁷ Veure <https://www.ine.es/daco/daco42/daco421/ipc0223.pdf>